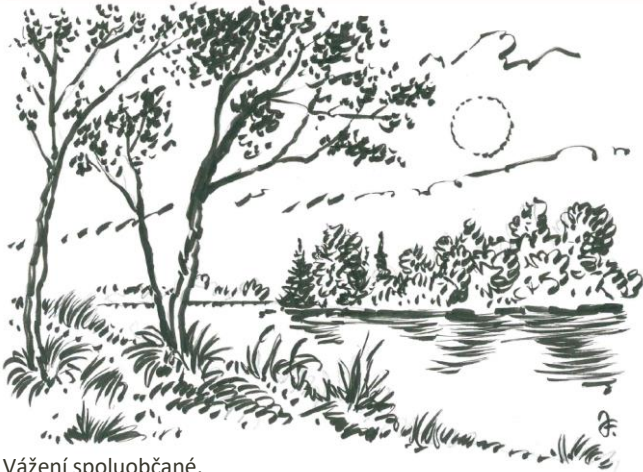

Zpravodaj

Ročník 10 - č. 2/2024

Vážení spoluobčané,

čas rychle utíká a máme za sebou již více než polovinu roku. V letních měsících bychom měli odpočívat, trávit dovolenou, užívat si sluníčka, nabírat síly, dětem začaly prázdniny. Nicméně čas nezastavíme, je nutné stále pokračovat v úsilí aby se nám dobře v našich vesnicích žilo. Proto Vás v následujících řádcích seznámím s aktuálním děním v našich obcích.

Zásadní zprávou je, že dne 17.7.2024 obec Oleška podepsala smlouvu s firmou ABP HOLDING a.s. na Revitalizaci Základní školy čp. 103 v Olešce. Staveniště bude předáno v úterý 23.7.2024. Budova školy, která má dlouhou historii bude zásadně zrenovována tak aby vyhovovala současným trendům ve školství. V budově školy budou při této rekonstrukci vyměněny okna, dveře, elektrorozvody, sociální zařízení, vytápění, vytvořeny nové prostory v podkroví atd. Zastupitelstvo obce v předchozím čase rozhodlo o obnově chodu školy nejlépe již ve školním roce 2025-2026, tedy poměrně již brzy. Slibujeme si od toho vyřešení problému se školní docházkou zejména našich dětí, kdy každý rok řešíme se sousedními základními školami umístění školáků. Dojde rovněž ke zhodnocení obecního majetku za nemalého finančního příspěví Státního fondu pro podporu investic. Očekáváme i možnost přílivu mladých lidí, což bude záruka dalšího rozvoje našich vesnic. Doufáme rovněž, že s obnovou školským zařízením bude spojeno i možnost zaměstnání místních občanů a zvýšení prestiže našich obcí, konání kulturních akcí apod. Je nutné ale vyřešit status školy. Za současné politické a společenské situace se jeví jako nejlepší východisko provozovat školu společně se ZŠ Kostelec nad Černými lesy.

V návaznosti na shora uvedené s ohledem na zajištění bezpečnosti průjezdu Oleškou byla opět podána dotační žádost o vytvoření chodníku a zpomalovacího ostrůvku u hřbitova v Olešce. Bylo obnoveno stavební povolení a snad se tato investice podaří zrealizovat ještě před případným obnovou chodu základní školy.

Současně s Městským úřadem Říčany se intenzivně jedná o úsekovém měření rychlosti, které má být nainstalováno od Domova důchodců směrem ke škole. Je nutné rovněž věc vyřešit před začátkem školního roku 2025-6.

Netrpělivě očekáváme potvrzení ohledně dotace na Společenský dům na Bulánce, kde jsme prvními náhradníky a tím je dána vysoká pravděpodobnost, že tato investiční akce bude realizována co nejdříve. S ohledem na obnovu činnosti místních hasičů, ale ještě může dojít k úpravě projektu.

Chystá se konečně i obnova úvozových cest z Oleška, Doubku a do Krymlova a též z Brníku do Olešky přes Mršinec. Městským úřadem Říčany bylo v červnu vydáno stavební povolení na další část našeho budovaného vodovodního přivaděče z vrtu K1 v Bukovici do Krymlova včetně nového vodojemu. Zároveň dojde v nejbližších dnech k opravě a výměně vodovodního potrubí z Krymlova do Olešky, tak aby věci na sebe navazovaly. Čeká se na vhodný dotační titul, aby finanční krytí nebylo pouze na Obci Oleška.

Chtěla bych poděkovat organizátorům společenských akcí – Dětský den v Olešce a na Bulánce, hasičské závody na Bulánce, oslava 100 let od založení hasičů v Brníku, Olympijský běh v Krymlově za jejich nadšení, úsilí a obětavost k vytváření spokojeného žití v našich obcích. Rovněž děkuji ředitelce mateřské školy a zaměstnancům MŠ za pořádání kulturních a vzdělávacích programů pro děti.

Přeji Vám krásné léto, odpočívejte, co nejvíce času prožijte se svou rodinou a přáteli.

Magdalena Vlasáková - starostka

K 31.7.2024 budou staženy ze svozových míst kontejnery na plast a papír (mimo uzamykatelných pro občany bytovek). Každou sobotu, počínaje od 3.8.2024, v čase od 8 do 10 hodin bude otevřen dvůr u obecního úřadu, vchod mezi Obecním úřadem a domem č.p.2, kde mohou občané odložit plast a papír, který se jim nevejde do nádob na tříděný odpad. Tento odpad bude přebírat pouze pan Kuchař. Tato služba je určena pro občany našich obcí.

Do lesa Mršince ke studánce chodíme rádi

Do lesa Mršince ke studánce chodíme rádi během celého roku. Tentokrát s námi šel

nejen pan myslivec Zoubek, ale na pozvání jeho i naše také Ing. Patricie Jakešová místopředseda Klubu myslivosti.

K velké radosti dětí sebou vzala i svého psa Noru.

Společně jsme v družném rozhovoru došli až ke studánce. Děti vzácné návštěvě ukázaly krmelec, zásyp, zasvěceně vyprávěly, jak o zvířátka pečují, jak důležitý je les nejen pro zvířata, ale i pro lidi, že nás trápí odpady v lese i v okolí školky, kde si děti mají bezpečně hrát a nebát se, že se poraní o sklo, plech či injekční stříkačku...

debata byla (srdečná) zajímavá plna všetečných otázek našich zvědavých dětí

Je znát že se dětem pan myslivec intenzivně věnuje a zásobí je informacemi o zvířátkách a jejich životě, což p. ing. ocenila, my se nyní těšíme na letní prázdninové zážitky a na les určitě nezapomeneme- na podzim opět ahoj u studánky

Čarodějnice jinak, aneb náhoda nebo vážně schválnost...?

Kdo má v naší mateřské škole děti nebo sleduje dění, ví, že se snažíme budoucím školáčkům přípravu na školu zpestřit a odlehčit.

Do mateřské školy zveme herce různých divadélek s pohádkami, děti se vždy těší na Agnes Adonis s kouzly a živým králíčkem, pořádáme besedy s odborníky z praxe, v průběhu roku chodíme do lesa s panem myslivcem, za Jirkou Filípem do místní knihovny. Pod odborným vedením děti tvoří krásné výrobky z keramické hlíny.. Ochetně u nás vítáme prodejce knih s pestrou nabídkou, pravidelně k nám jezdí paní logopedka, rodičům je nabídnuto vyšetření očí jejich dětí.

A samozřejmě pořádáme nemálo akcí pro rodiče i děti.

Jako např. letošní „Čarodějnické putování“.

Příprava akce nám dala hodně práce, společně s dětmi jsme vymysleli deset úkolů a umístili je na deset stanovišť na místní stezce.

Děti dostaly zapisovací čarodějnickou kartu, vyplněnou donesly do školky a dostaly zaslouženou odměnu.

V cíli putování na účastníky soutěže čekala hrůzostrašná čarodějnice.

Těšili jsme se na reakce dětí, až celou akci absolvují, protože už od počátku projevovaly nadšení a plánovaly, kdo s nimi půjde.

A teď důvod dnešního psaní...v cíli totiž nečekala pouze hrůzostrašná čarodějnice, ale bohužel i celkem hrůzostrašné překvapení...podívejte se sami...

Pokud se chcete k události vyjádřit, budeme rádi. My jsme každopádně smutní a přemýšlíme, koho napadlo znehodnotit naši snahu a proč...

Velké poděkování mamince Terezky Borovičkové, které nezůstala lhostejná a „hrůzostrašné překvapení“ i s toaletním papírem uklidila.

Olympijský běh – Krymlov

Praha, Brno, Kutná Hora, Kolín ale také například Krymlov. Ve středu 19. června proběhl na

devadesáti místech v republice T-mobile Olympijský běh. Mezi těmito místy byla i malá víska na hranicích Kolínského a Východopražského okresu. Krymlov je obklopen lesy, a tak většina z šestikilometrového okruhu vedla lesem a přírodou. Ještě, než byl odstartován hlavní závod, tak mu předcházel dětský běh na 700m. Vítězem mezi chlapci nad 10 let se stal Lukáš Šimonek před bratry Holubovými. Mezi děvčaty vyhrála Lucka Gálová. Kategorii chlapců do 10 let ovládl Dominik Fišer před Dominikem Šmigelským a Janem Urbanem. Na trať hlavního závodu se postavilo téměř třicet běžců a hlavně běžkyň. Ve startovní listině bylo něžné pohlaví zastoupeno více než dvoutřetinově. Díky krásnému počasí byl na tvářích všech zúčastněných vidět úsměv a odhodlání. V první čtvrtině závodu vedl Jiří Černovský, který byl stíhán trojicí Fišer, Heinz, Šrámek. Na občasťovače v polovině závodu byl v čele již Radek Fišer, který si vítězství pohlídal až do cíle. Drama se strhlo na dalších místech. Ještě kilometr před cílem byl druhý Černovský, kterému na záda dýchal Aleš Heinz. Zhruba 300m za touto dvojicí běžel Jaroslav Šrámek. Poslední stovky metrů po vší nasadil Aleš Heinz strhující tempo a osamostatnil se na druhém místě. Heroický výkon předvedl Jaroslav Šrámek, který s vypětím všech sil v závěru přesprintoval Jiřího Černovského a získal bronz. Černovského čtvrté místo nemuselo mrzet, protože ovládl kategorii nad 45 let. Celkově pátá a zároveň první žena doběhla po půl hodině Tereza Havlová. Druhá v pořadí byla Jindřiška Erdeiova, třetí a zároveň první žena nad 45 let doběhla Kamila Skalinová. Všichni závodníci se dostali úspěšně do cíle, aniž by někdo zabloudil i díky pořadatelům na trati, kteří byli oblečeni do slušivých bílých triček od Olympijské nadace. V místní klubovně měli běžci i diváci možnost se občerstvit a podělit se o své dojmy ze závodu. Do svých domovů se někteří vraceli v dobré náladě až za svitu měsíce.

Jan Vedral

Den her - Bulánka

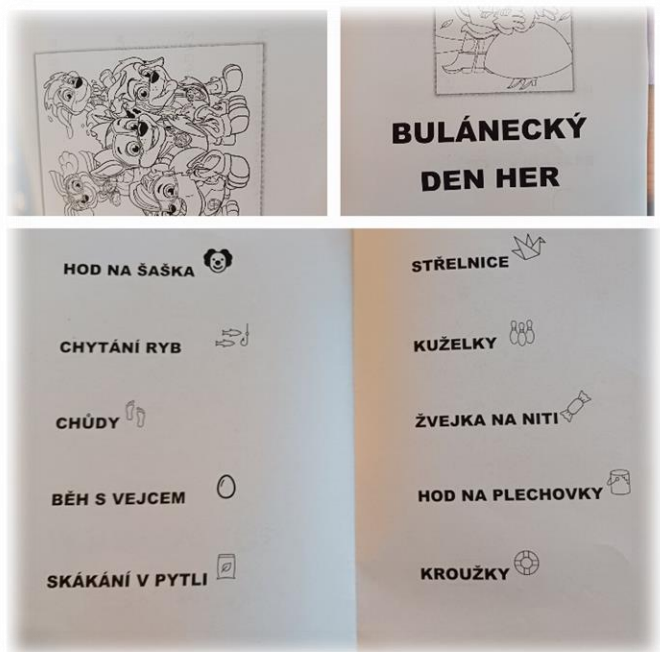
Dětský den nebo-li Den her se měl konat 1.6. 2024. Se zatajeným dechem jsme čekali zda přestane pršet a vysvitne slunce. Bohužel i přesto, že jsme měli napečeno a i počasí se celkem umoudřilo nakonec dětský den nebyl. Bylo to mokré a hrozilo nebezpečí uklouznutí.

Děti, ale o nic nepřišly. Nový Bulánecký den her se konal o týden později tj. 8.6.

Tentokrát bylo krásné počasí a děti bylo spousta. Rozdali jsme celkem 42 balíčků. Děti si vyzkoušely skok v pytli, střelbu ze vzduchovky, chůzi na chůdách aj. disciplíny. Děti dostaly párek v rohlíku a limču, k zakousnutí byl langoš, klobása a samozřejmě spoustu upečených dobrot od našich žen. Mimo soutěž si mohly děti vyzkoušet plavbu člunem po rybníku, kterou nám i s asistencí zajišťuje T. Svoboda, za což mu tímto děkuji za ochotu se toho blázince zúčastnit. 😊

Ono je to mnohdy blázinec všechno nakoupit, připravit, napéct a hlavně sehnat lidi, kteří jsou ochotni do toho jít a mají čas. Jen díky jim a sponzorům (OÚ, hasiči a soukr. osoby) se tyto akce daří organizovat. Takže všem ještě jednou tímto děkuji a snad znovu za rok.

Monika Havránková

Události

20.7 – letní kino v Olešce - Jedeme na teambuilding

Od 5.8 bude rozšířena služba pro občany o přepravu zásilek a doručování zboží firmou DPD

6.8 – prohlídka budovy Senátu – zájemci hlase se na OÚ v Olešce

17.8 letní kino na Bulánce – Prázdniny s Broučkem

17.8 zájezd do divadla

24.8 letní kino v Krymlově – Sladký život

25.8 pouť v Olešce

26.8. zájezd na Země živitelku

2.9 začátek školního roku v MŠ v Olešce

28.10. Sokolský běh republiky – Oleška

www.behrepubliky.cz/propozice/oleska

Pohádková stezka s princem Valeriánem

Dobrodružství pro malé i velké

První červnovou sobotu se konala pohádková stezka v Olešce, pořádaná pro radost dětí k jejich svátku. Olešecká roklinka, část cyklostezky a návěs se proměnila v pohádkový svět. Do příprav se zapojili sousedé i přátelé z okolí. Celá akce přilákala děti i dospělé, kteří si užili den plný zábavy a her inspirovaných oblíbenými českými pohádkami. Po projití stezky čekala na všechny dětská diskotéka, posezení se sousedy

a občerstvení v místní hospůdce. Pojdme se společně ohlédnout za pohádkovým dnem.

Pohádková stezka byla sestavena jen z českých pohádek. Na rozdíl od podzimní strašidelné stezky se startovalo přímo z ulice Na Rafandě a končilo na návsi. Během pohádkového putování měly děti za úkol odpovědět na 14 otázek z pohádek, správné odpovědi zaznamenat do tajenky a za její odevzdání v cíli si vyzvednout odměnu z rukou krásné princezny a hodného prince Valeriána. Pro zpestření a pro pobavení malých milovníků pohádek bylo na stezce umístěno také 7 pohádkových stanovišť, kde se děti potkaly s pohádkovými bytostmi. Po splnění jednoduchého úkolu si každý účastník mohl vysoutěžit sladkost s omalovánkou, aby se lépe šlo. Letošní počasí nás potrápilo doslova do posledního dějství. Přípravy a chystání byly opravdu náročné. Den dětí nám zachránila velká pomoc sousedů, kteří neváhali zapůjčit na každé stanoviště stan nebo alespoň velký slunečník. K hospůdce nám obecní úřad vypůjčil

i velký party stan. Stezka tak byla ve své podstatě zachráněna. Kolem 15 hod se nebe přece jen trochu umoudřilo a startem tak mohlo postupně projít 104 dětí a nepočítaně dospělých. Po přivítání na startu od krásné elfky, obdržel každý účastník dopis od prince Valeriána s instrukcemi, prázdnou tajenku a tužku na zapisování. Strážkyně roklinky vysvětlila cestu k prvnímu stanovišti. U startu nám dělala společnost skoro opravdová pohádková babička, to pro případ, že by potřebovali naši účastníci nějakou pohádkovou nápovědu. Ke startu už neodmyslitelně patří i stánek s malováním na obličej, který byl permanentně obsazen dětmi.

Po startu začala ta pravá zábava. Děti si vyzkoušely barevný rybolov u dvou vodníků

a krásné bludičky, pomáhaly Popelce a holoubkovi s přebíráním hrachu od čočky. V temném lese u Karkulky s vlkem se skládala obrázková pohádka. Jelikož vlk nikoho nesežral, pokračovalo se dál ke stanovišti u velké řepy. Tady se muselo zavzpomínat s babičkou a kočičkou, jaké další postavičky si v pohádce zahrály a proč je důležitá spolupráce. Zajímavé bylo i stanoviště u širokého s Bystrozrakým. Hodně dětí si nevzpomnělo, co v pohádce pan Bystrozraký svým kouzelným zrakem hledal. Naštěstí nám paní Lenka Sukdoláková ušila krásnou princeznu, která se s pomocí dalekohledu, z vyrobené rozhledny, dětem v krajině dobře hledala.

Pomalým krokem se blížíme k domu Nigrinových. Děti si moc dobře pamatovaly, že na tomto místě stál na podzim strašidelný tunel. Co tam asi bude tentokrát? Pan Martin Nigrin nám na naše velké přání s panem Lachoutem a panem Dankem vytvořil opravdovou dračí sluj. Letos poprvé pánové spojili své síly s panem Petrem Sukdolákem, který je autorem nezapomenutelné a naprosto dokonalé sochy draka.

Posledním stanovištěm před cílovou rovinkou bylo setkání s bílou paní. Tedy přesněji hned se dvěma. Po přesném hodu míčkem na plechové dušičky byl čas doplnit poslední písmeno tajenky a dojít do cíle k princezně a princovi pro svoji odměnu. Za cílovou páskou vládla uvolněná a pohodová atmosféra. Děti se vydováděly na hřišti za rytmu dětské diskotéky, rodiče si spolu popovídali a ochutnali dobroty z udirny paní Rottové. Zazvonil zvonec a pohádky by mohl být konec. Dobro a píle byla odměněna úsměvem dětí.

Poděkování

Pohádková stezka prince Valeriána je nádherným projektem, který vznikl díky spolupráci sousedů a za laskavého finančního přispění obecního úřadu. Dovoluji si připojit jmenovité poděkování všem zúčastněným:

Pohádkové bytosti od startu k cíli:

Petra Kubelková, Adéla Pacáková, Blažena Kratochvílová, Antonín Kubelka, Ellen Karolína Tunkl, Lukáš Drahota, Jana Pacáková, Tomáš Drahota, Kristýna Kubelková, Nikita Cazacu, Veronika Hrdličková, Soňa Vedralová, Jakub Pokorný, Jiří Pokorný, Simona Nanková, Michalka Nanková, Petra Kratochvílová, Jan Kubelka

Velké poděkování patří i všem dalším, kteří se podíleli na realizaci stezky:

Edita Drahotová, Karolína Boumová, Libuše Zoubková, Lenka Sukdoláková, Michal Pospíšil, Michala Bujňáková, Jiří Příhoda, Petr Holeček, Milan Procházka, Petr Sukdolák, Martin Nigrin, Jiří Lachout, Lukáš Danko, Bohouš Štěpán, Miroslava Ovciniková, Miloslava Hrdličková, Jana Pospíšilová, Marie Hrdličková, Denisa Zemanová, Zdena Rottová a spol

Děkujeme za Vaši přízeň a těšíme se s Vámi všemi na shledanou na podzimní strašidelné stezce na Šibeniční vrch.

Petra Kubelková a spol.

Hasiči

Hasičská soutěž na Bulánce se konala dne 29.6. 2024. Od rána se sjížděli hasiči, aby se připravili a zapsali. V 9.00 hod. výstřelem ze startovní pistole začal první běh mužů. Přihlášeno bylo přes 40. družstev. Bulánečtí muži tentokrát skončili až na 8. místě.

Počasí nám přálo, bylo kolem 30°C a nehnul se ani lístek. Takže to byl od každého účastníka soutěže opravdu obdivuhodný výkon. Děti se mohly zchladit v kádi s vodou a vyřádily se u toho do sytosti. Hlad mohli všichni zahnat masem z grilované kýty, langošem, klobásou aj. dobrotami. Žízeň se vzhledem k počasí zaháněla na litry.

Opět velké díky patří všem kdo připravili a celý den se v tom teple starali o to, aby měli všichni co pít a jíst.

Monika Havránková

Stoleté výročí SDH Brník

29. června 2024 proběhla oslava založení hasičů v Brníku. Sbor byl založen našimi předchůdci v roce 1924. Jelikož nemáme přesné informace z tohoto období píše tento článek jen z kusých zápisů z Brnické kroniky. V tomto roce a roce následným byla postavena požární zbrojnice a zakoupen hasičský stroj. To je jen krátký zápis z tohoto období. Po válce došlo k obnovení činnosti hasičského sboru, pod nově zvolených funkcionářů. Následující roky jsou jedni z nejlepších při pořádání sportovně a společensky akcí. Hasiči v tomto období patřili mezi nejlepší v rámci okrskových, ale i okresních soutěží mužů - žen i mládeže. Hlavně hasičské družstvo žen si vedlo velice dobře a dostalo se až na celorepublikovou soutěž krásné čtvrté místo. Nezahálelo se ani při společenském životě, pořádalo se mnoho akcí: například staročeské máje, masopust, pouťové zábavy (za účasti předních pražských divadelních herců), posvícenské zábavy. Byla to nejlepší éra požárního sboru v Brníku. Je velkou chybou že z této doby se nezachovali žádné písemné doklady, jsou uschovány někde v soukromí. Tato úspěšná doba bohužel skončila rokem 1989 kdy byla veškerá činnost sboru pozastavena.

Po dlouhé odmlce se v roce 2009 podařilo navázat a obnovit činnost Sboru dobrovolných hasičů. První roky byly pro nás opravdu bohaté na sportovní ale hlavně na společenské akce. Nejvíce obrovskou odezvu měla akce "POHÁDKOVÝ LES" který pod vedením a vymyšlením paní Mileny Danešové a všech spolupracovníků trval celých 10 let. Rok 2019 už byl rokem který kvůli COVIDU se stal až do roku 2020 útlumovým. Po tomto roce se činnost sboru pomalu začala zvedat i když ne podle našich představ. Dalo se vše dohromady parta se sešla a pokračujeme dál, a to díky i Obecnímu úřadu v Olešce a jejich představitelům. Děkujeme za velice dobrou spolupráci a hlavně finanční podporu, bez které by se některé akce nepodařilo uskutečnit. Na závěr se dostávám k tomu nejdůležitějšímu a to oslavě 100let založení sboru, který se konal 29 června 2024. Akce byla započata položením věnce u pomníku padlých a následně Bohoslužbou u zvonice věnované svatému Petrovi a Pavlovi kterou celebroid pan farář Lízner z Kostelce nad Černými lesy. Po tomto aktu bylo provedeno odměnění zasloužilých členů sboru z rukou starosty sboru a starostkou Obecního úřadu p. Magdou Vlasákovou. Za krásného počasí se pokračovalo za přispění taneční hudby pana Laciny ve veselé zábavě a dobrém občerstvení, které připravily pořadatelé. Za finanční pomoci Obecního úřadu se občané, ale i přespolní hezky pobavily. A všem patří dík za krásný den, a těšíme se na další spolupráci jak s Obecním úřadem tak i s občany.

Jaroslav Urban

Vítání nově narozených dětí

23. června 2024 proběhlo přivítání nově narozených dětí mezi občany Olešky.

Byli přivítáni Artur Antala z Olešky a Natálie Kolůvková z Krymlova.

Obecní úřad v Olešce přeje nově narozeným občanům hodně zdraví, štěstí, lásky a spokojeného žití v jejich rodných obcích.

Magdalena Vlasáková - starostka

Diamantová svatba - Pechovi

Obecní úřad v Olešce srdečně přeje Mileně a Jiřímu Pechovým z Olešky, čp. 36, k jejich diamantové svatbě, kterou oslavili společně se svou rodinou dne 16.6.2024, pevné zdraví a co nejvíce radostí do dalších společných let.

Magdalena Vlasáková, starostka

Koutek přírody

Navazoval bych na minulý Koutek přírody, kde byly na programu včely medonosné (*Apis mellifica*) Včelovití, Apidae.

Asi málo kdoví, včetně mne, že tyto byly dovezeny s Asie asi před 10 000 lety a dále šlechtěny.

Perličky naší včelíčky:

- včela mává křídly rychlostí v180 ti mávnutí za sekundu, letí rychlostí 32 km/hod.
- jedna včela nasbírá za svůj život /30-60 dní/ asi 9 g medu.
- k nasbíráni 0,5 kg medu tedy pracuje 556 včel celý život.
- k nasbíráni 0,5 kg medu včely nalétají více než 57 000 km, což je více jak jedenkrát kolem zeměkoule.

To všechno jsou pozitiva pro náš život. Ale....

Jsou zde i negativa a to sice:

A to jed mellitin, histamin, fosfolipáza A a hyaluronidáza.

Účinek: Mellitin jako hlavní součást včelího jedu má hemolytický (rozpad červených krvinek) účinek, může však také působit na srdce, buď povzbudivě, nebo ochrnutím. Histamin vyvolává bolesti a působí na krevní oběh snížením krevního tlaku.

Fosfolipáza a hyaluronidáza jsou proteiny(jednoduché bílkoviny) a mohou působit jako antigeny(cizorodá látka, která v organismu vyvolá tvorbu obranných protilátek)=známe z praxe, kdy po prodělaných otocích po vpichu žihadla se u některých jedinců tato alergie ztratí a je v podstatě imunní.

U člověka se udává, že jeden vpich obsahuje asi 0,1 mg /suché substance/. Asi pět bodnutí včelou je toxické, 40 bodnutí se již počítá s těžkými následky. Smrtelná dávka je však teprve více než 500 pichnutí.

Příznaky otravy: místní dráždivé projevy jsou pálení svědění, zánětlivé zčervenání, otok, silná bolest. Ale pozor! Nebezpečné je bodnutí do krku nebo do úst-pítí, sladká jídla. Rychlý otok sliznice hrtanu /edem hlasivek/ může vést až k udušení!!!

První pomoc: nutno odstranit žihadlo, nejlépe pinzetou , ale ne napíchnout jedový váček jenž je ještě na žihadle, nenechat samotnou postiženou osobu. Je pochopitelné, že v teplých pásmech zeměkoule žije mnoho druhů včel ať už medonosných nebo ne. Chtěl bych se zde zmínit o dvou druzích:

Včely medonosné a včely divoké žijící u nás.

Divoká včela je včela žijící volně v přírodě. Divoké včely jsou jedním z nejužitečnějších druhů hmyzu, pro které by mělo být v zahradě vždy

místo. Jakmile teploty stoupnou nad bod mrazu, vyletí až stokrát za den a navštíví přitom až 6500 květů, což je 9x více než včela medonosná ! Aktivita divokých včel je důležitá zejména pro ovocné stromy kvetoucí brzy na jaře, proto je vhodné připravit jim v zahradě vhodné místo pro přezimování. Protože, na rozdíl od včely medonosné, žijí osaměle, osidlují drobné otvory a dutiny (průměr 2-8 mm), v nichž se také rozmnožují.

Včely samotářky jsou velmi zdatnými opylovači. Týká se to především opylování cizosprašných rostlin a opylování za špatného počasí. Nají rovněž často velmi poetická jména, jako zlatěnky, ruděnky , drvenky , smolanky , pistohrabky , vlnačky, čalounice nebo zednice.

Včela medonosná tedy není jediný opylovač v zahradě.

Dalším teritoriálním opylovačem jsou divoké včely. Nejedná se o jediný druh, ale jde o hmyz rozmanitých velikostí i barev. Obývají nejraději dutiny ve starém dřevě v trámech, kůlech, ve staré stodole nebo ve starých stromech a do těch dutin kladou vajíčka, kde se líhne jejich potomstvo, larvy, a pyl, jako potravu pro budoucí potomstvo. Potom dírkou ucpou a pokud je chodbička dost dlouhá, nakladou další vajíčko a další dávku pylu a opět zašpuntují . Až na konec chodbičky. V teplém počasí z chodbiček vylétají nové včely.

Včely divoké létají do okolí nejvíce 80 metrů od místa kde se narodily = rozmístit navrtané špalky po celé zahradě.

Divoké včely nejsou agresivní, neútočí na lidi, v podstatě o nich ani nevíte. Ve srovnání s včelami medonosnými sice nemáte z nich med, ale ani nepotřebují celý rok žádnou péči. Pouze stačí, abyste vždy nechali část vaší louky nepokosenou, rozkvetlou, aby sále měly přístup k pylu a nektaru.

Na závěr lze jen poděkovat paní Svobodové, že zmapovala chovatele včel medonosných v obci Krymlov. A rovněž nebylo by ke škodě, kdyby se někdo tohoto úkolu ujal i v jiných obcích OÚ Oleška, kteří se zapojují pro lepší úrody v zemědělství a pro zdraví lidí-med.

A co Zemědělský kalendář na jaro a léto dávno minulých let. To jsou v dnešní době změny, což?

Namátkou

- bouřky před Vojtěchem(23.04.), deště o žních
- hřmění mezi Markem a Vitalem (28.04.) značí úrodný rok
- když v máji blýská, tak si sedlák výská
- Máj-od pece dál
- omrznou-li v máji kopřivy, omrznou i brambory
- májové hřmoty nedělají trampoty
- Sv Jan květy dal(6.5.), sv. Jan květy vzal(16.5.)
- Na Petra Celestýna(25.05.) se mohou již vysazovat ven okurky
- chladno v červnu, deště v srpnu

A humorně z Kalendáře valašského

- jest-li v máji neprší, červen to dovrší
- měť sa zle a eště byt smutným nestojí za psí štěk
- dyž vypošťává, hladí, dyž má oplacávat, sa vadí
- každé hrabě k sobě hrabů
- širokému každý v cestě stojí
- bez chuti ani provázka neukrutí

Hezké dny přeje Číman

Cínovec, potenciální ložisko lithia v širších souvislostech (3)

Potřetí se vracíme k tématu Cínovce, jako očekávaného významného zdroje lithia (dále jen „Li“). Přestože by bylo možno na toto téma vést dlouhou diskusi, přikloním se k pocitu, že pokud se něco vleče, může to začít unavovat, ne-li obtěžovat. Proto se zaměříme pouze na nejzásadnější možné komplikace související s případnou těžbou ložiska a tím téma uzavřít.

V úvodu je třeba zdůraznit, že ekonomická studie proveditelnosti, která by prokazovala, zda by se těžba vyplácela, ještě není dokončena. S jejím dopracováním se počítá až koncem tohoto roku. Ve studii proveditelnosti se podrobně rozpracovává a komplexně zhodnocuje způsob těžby ložiska a zpracování vytěžené suroviny, včetně dopadů na životní prostředí a prokazuje se jeho ekonomická využitelnost a návratnost vložených investic.

Jak má těžba ložiska Cínovce probíhat? Především se bude jednat o hlubinnou těžbu s tím, že ložisko bude otevřeno velko-profilovou štolou (či 2 sousedícími paralelními štolami) z jižního úbočí cínoveckého hřbetu. V jižní části ložiska bude ruda („greisen“) dobývána v hloubce 150-450 m pod povrchem, v severní části již od 100 m pod povrchem. V podzemí se bude ruda rovněž drtit. Na rozdíl od toho, ve světě se v současnosti ložiska Li v pevných horninách těží pouze povrchově, což je levnější. Levnější je rovněž jeho získávání ze solanek solných jezer.

Lithná slída cinvaldit (obr.) se jako minerál Li ve světě doposud nikde nezpracovává. Pouze v Číně je lomovým způsobem těžen podobný typ lithné slídy, a to lepidolit. Ten však má obsah Li zhruba o třetinu vyšší. Jeho největším těženým ložiskem je Jianxiawo u města Yichan (provincie Jangxi). Těžba a zpracování lepidolitové rudy jsou zde vertikálně integrovány až do konečné výroby lithiových baterií, což výrazně ekonomicky zvýhodňuje celý výrobní cyklus. Kapacita produkce je zhruba dvojnásobná (40-45 000 t LCE) než je plánována pro Cínovec a vedlejším produktem je zde navíc niob a tantal. Přesto má tento producent při současném poklesu cen Li ekonomické problémy a výrobu musel v r. 2024 snížit o polovinu. Jak z tohoto pohledu může dopadat srovnání s Cínovcem, kde cinvalditová ruda má obsah Li o 1/3 nižší, bude dobývána hlubinně a s poloviční produkcí. Rovněž lze předpokládat, že cena materiálových a energetických vstupů a rovněž nákladů na pracovní sílu při produkci Li bude v ČR vyšší než v Číně. A to neporovnáváme rozdílné nároky na ochranu životního prostředí a „řešení“ postojů obyvatelstva k těžbě v obou zemích.

K předpokládané roční výrobě 29 386 t hydroxidu lithného, či 22 500 t uhličitanu lithného (LCE) bude nezbytné na Cínovci vytěžit 2,25 mil tun rudniny, což při specifické hmotnosti greisenu 2,7 t/m³ představuje objem 833 333 m³ (pozn. v roce 2023 ještě nebylo o konečném produktu rozhodnuto!). Pokud by se teoreticky jednalo o jednu obrovskou komoru („dutinu“), odpovídalo by to jejím rozměrům např. 400 x 100 m o výšce téměř 21 m. Pro představu, taková by zaujímal plochu 6 fotbalových hřišť! Za prvních 10 let těžby pak by její rozměry narostly na 400 m x 1 km (tj. 60 fotbalových hřišť), přičemž nejsou započítány objemy přístupových chodeb. Těžba je pak plánována na 25 let a zásoby uváděny na 100 let! Samozřejmě, ve skutečnosti se bude jednat o řadu samostatných komor o různé výšce, oddělených pilíři a situovaných v různých úrovních v souladu se schválenou dobývací metodou. Každému je zřejmé, že tak obrovské vyrubané podzemní prostory nebude možno ponechat prázdné s ohledem na stabilitu horského masívu, destrukci povrchu, vč. ztráty spodní vody. Vydobyté prostory bude proto nezbytné opět zaplnit základkou. To bude znamenat potřebu dopravit více než 2 mil tun/rok materiálu zpět do dolu. Předpokládat lze jemně mletou, kašovitou, plavenou základku s přísadkou tuhnoucí substance, což bude vyžadovat další nemalé náklady.

Problémy dalších nákladů souvisí i s místem zpracování rudy a tím nezbytné délky jejího transportu a souvisejících překládek. Původně se zpracovací závod předpokládal v Újezdečku u Košťan, který se nalézá vzdušnou čarou zhruba 6 km od ústí štoly, kterou se ložisko má otevřít a dobývat. Po protestu místních občanů se plánuje zpracovací závod (má charakter chemického provozu, který by zaujímal plochu 50 ha) umístit u elektrárny Prunéřov (ČEZ) na Chomutovsku, na místě bývalého uhelného lomu. Do Prunéřova by se rudnina převážela vlaky. Těch se předpokládá vypravit 60 týdně. V Újezdečku by se nadržena rudnina pouze překládala do vagonů z pásového dopravníku, či lanovky (zatím není dořešeno). Tím se však náklady zvýší o železniční přepravu na vzdálenost cca 55 km, nákladku a vykládku vagonů a také investici do potřebných vagonů. Stejně množství již pak jemně namletého materiálu po separaci cinvalditu bude nutno dopravit zpět pro přípravu zmíněné základky. Co vím, otázky související s potřebou a způsobem zakládání vydobytych prostor doposud s občany Cínovce a přilehlých obcí diskutovány nebyly!

Diskutovat by bylo možno i otázky výrubnosti, a především pak znečištění rudniny příměsí hlušiny při dobývání nepravidelných greisenových rudních těles, které by snižovalo obsah Li v již tak nízké kovnatost místní rudy, dále pak přítomnost starých důlních děl, ovlivňujících stabilitu horninového masívu. Nelze opomenout ani otázku radonu, který se ve větší míře uvolňoval z cínovecké žuly a greisenu, což kladlo zvýšené nároky na větrání při předchozí hlubinné těžbě cínu a wolframu. Při zpracování cinvalditu pak vyvstávají nároky na bezpečnost a ochranu životního prostředí vzhledem k přítomnosti obsaženého fluoru, dále pak arzenu a olova v rudě. Jako určité pozitivum je férové zmínit předpokládané získávání cínu jako vedlejšího produktu. Jeho obsahy v greisenu jsou však bohužel rovněž nízké, v průměru 0,05% Sn. Do budoucna se zvažuje i využití vyšších obsahů rubidia, ale technologie získání zatím není dopracována ani ekonomicky průkazná.

V mezidobí ve světě dochází k objevům i dalších typů velkých ložisek Li, které budou trh tímto kovem a jeho sloučeninami zásobovat a Cínovci tak konkurovat. Jedním z příkladů může být např. McDermit Calder na hranicích Oregonu a Nevady (USA), kde jílovité horniny obsahují 1,3 - 2,4% kysličníku lithného, tj. téměř trojnásobný obsah než má Cínovec, s předpokládanými zásobami 20-40 mil. tun LiO₂!

Závěrečné úvahy o perspektivnosti ložiska Cínovec tak již ponechávám na každém z čtenářů těchto příspěvků, ale nebráním se, resp. vítám případnou diskusi, nebo dotazy na individuální bázi na miroslavsedina@yahoo.com, nebo při osobním setkání.

Miroslav Šedina

